

2022-10-20

Anmälan till Konstitutionsutskottet

Informationsklass: Publik

Granskning av statsminister Ulf Kristersson

I statsminister Ulf Kristerssons regeringsförklaring återfanns felaktiga påståenden om Sveriges klimat- och energipolitik.

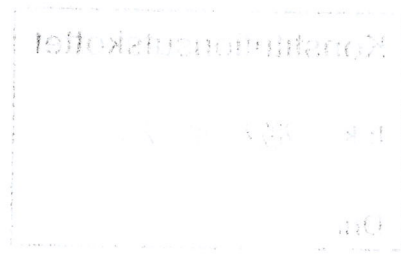
Statsministern påstod att Sverige under 1980-talet nästan varit helt fossilfritt. Statsministern yttrade följande:

“Sverige mötte oljekrisen på 70-talet med en helt ny energipolitik, bröt kopplingen mellan tillväxt och ökande utsläpp, och blev en av världens första, nästan helt fossilfria industrinationer”.

Av 1 kap. 9 § RF framgår att “Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet”. Konstitutionsutskottet har vid ett flertal tillfällen uttalat att det är en självklar utgångspunkt att statsråds uttalanden ska vara korrekta. Statsråd ansvarar för sina uttalanden och därmed även för att de uppgifter som de lämnar är korrekta. Utskottet riktade vid sin senaste granskning kritik mot att flera statsråds uttalanden varit missvisande eller felaktiga¹.

Ett statsråd ska således iakttä saklighet i sin tjänsteutövning och säkerställa att hens uttalanden är korrekta. Påståendet att de åtgärder som genomfördes på 1970-talet skulle föranlett att Sverige “blev en av världens första, nästan helt fossilfria industrinationer” är direkt felaktigt. De fossila koldioxidutsläppen i Sverige var år 1970 92,29 miljoner ton. Efter de åtgärder för att effektivisera energianvändningen som regeringen genomförde som svar på oljekrisen minskade koldioxidutsläppen till 57,31 miljoner ton koldioxid 1984. Utvecklingen för Sveriges utsläpp mellan 1970 och idag kan avläsas från diagrammet nedan.

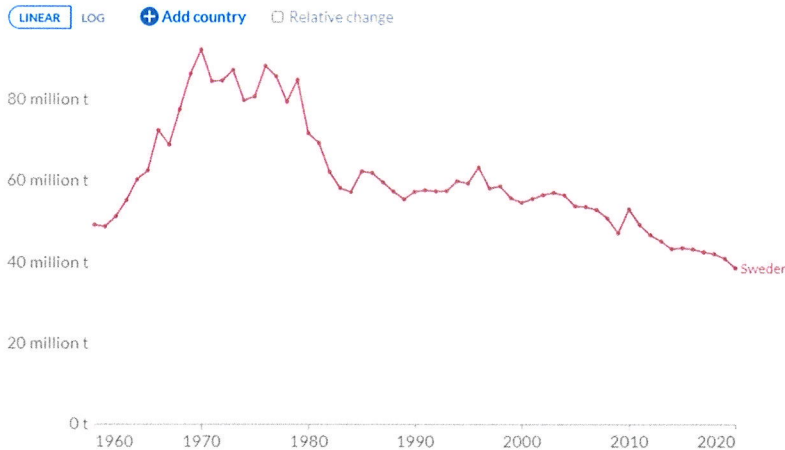
¹ Konstitutionsutskottets granskningsbetänkande 2021/22:KU20, sid 204.

Annual CO₂ emissions

Carbon dioxide (CO₂) emissions from fossil fuels and industry. Land use change is not included.

Our World
in Data

Source: Global Carbon Project.

OurWorldinData.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions. • CC BY

Dessa utsläpp kommer från fossila källor. Reduktionen av årliga fossila koldioxidutsläpp som uppnåddes mellan 1970 och 1984 innebar att Sverige tog sig tillbaka till den nivå som man hade mellan 1963 och 1964. Även om ordvalet "nästan" är öppet för subjektiva tolkningar är det i vår mening direkt felaktigt att hävda att ett land där de fossila koldioxidutsläppen uppgår till 57,31 miljoner ton nästan är nästan helt fossilfritt.

Mot denna bakgrund bör konstitutionsutskottet granska statsministerns uttalande i regeringsförklaringen med avseende på dess förenlighet med regeringsformens krav på saklighet. Granskningen bör ta hänsyn till att statsministerns uttalanden vid en regeringsförklaring inte är ett uttalande bland andra, utan anger riktningen för regeringens politik och föregås normalt av noggranna överväganden. I ljuset av detta är det särskilt viktigt att de uppgifter som anges är korrekta. En felaktig analys av ett problem kan leda till allvarliga felbedömningar av vilka åtgärder som krävs.

Stockholm den 20 oktober 2022

Märta Stenevi

Märta Stenevi
Riksdagsledamot (MP)

Per Bolund

Per Bolund
Riksdagsledamot (MP)